



PRIRUČNIK ZA IZRADU STRATEGIJE DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI I ODRŽIVOSTI OKOLIŠA

2026./27.

SADRŽAJ



02

Uvod

03

Područja djelovanja

04

Jednakost i ukljuživost

06

**Antirasizam i
antidiskriminacija**

08

**Zaštita i dobrobit djece i
mladih**

10

Nogomet za sve

13

Zaštita okoliša

15

Stavke strategije

21

Kontakt informacije

UVOD



Društvena odgovornost i održivost okoliša (DOO) je novi naziv skupine kriterija za licenciranje klubova koja je po prijašnjem nazivu poznata po kriteriju “nogometno-društvena odgovornost”.

Uz imenovanje odgovorne osobe za društvene odgovornosti i održivosti okoliša, klubove se također traži da razviju strategiju ili prilagode već razvijanu strategiju za kriterije nogometno-društvene odgovornosti.



Ovaj dokument nudi kratki pregled područja koja navedena strategija treba sadržavati, kao i prijedloge početnih koraka te primjere aktivnosti koje provodi Hrvatski nogometni savez i u koje se klubovi mogu uključiti. Također napominjemo kako se pri kraju dokumenta nalazi popis stavki koje klubovi mogu koristiti u tekstu svoje strategije kako bi im bilo olakšano pisanje samog dokumenta.



PODRUČJA DJELOVANJA

U sklopu Uefinog kriterija za licenciranje koji se odnosi na kriterije društvene odgovornosti i održivosti okoliša, klubovi su dužni razviti strategiju društvene odgovornosti i održivosti okoliša koja je u skladu s Uefinom Strategijom nogometne održivosti 2030. godine.

Klubovi su dužni implementirati politike za (barem) sljedećih pet područja:

1. Jednakost i uključivost
2. Antirasizam i antidriskriminacija
3. Zaštita i dobrobit djece i mladih
4. Nogomet za sve
5. Zaštita okoliša



POLITIKA JEDNAKOSTI I UKLJUČIVOSTI

Cilj: štititi ljudska prava u nogometu, težiti ka uključivanju pripadnika marginaliziranih skupina u nogomet te osigurati da se sve osobe osjećaju sigurnima i pozvanima da izraze svoj identitet i ravnopravno sudjeluju u nogometu

Opis područja: Klubove se potiče da razviju i objave izjavu o predanosti kluba zaštititi ljudskih prava te da razviju projekte na području zaštite ljudskih prava u nogometu i uključivanja marginaliziranih skupina u nogomet. Klubove se također potiče da organiziraju tečajeve za svoje zaposlenike na temu ljudskih prava, jednakosti i uključivosti te da vode računa o ravnopravnoj zastupljenosti različitih društvenih skupina unutar svojih organizacija.

Početne preporuke: Klubovima, koji nemaju postojeće aktivnosti na području jednakosti i uključivosti, preporuča se sastaviti i objaviti izjavu o zaštiti ljudskih prava te izabrati nekoliko društvenih skupina na koje se žele usredotočiti i navesti 3-5 mjerljivih ciljeva koje žele ispuniti do isteka vremenskog razdoblja svoje strategije društvene odgovornosti i održivosti okoliša (npr. željeno povećanje udjela žena unutar radnog tijela ili željeno povećanje u broju registriranih igrača koji su pripadnici nacionalnih manjina).





PRIMJERI AKTIVNOSTI

Jednakost i ukljuživost



Rad s izbjeglicama

Hrvatski nogometni savez u suradnji s Centrom za kulturu dijaloga provodi projekt za pomoć izbjeglicama u Hrvatskoj koje se žele baviti nogometom, a klubovi koji su zainteresirani za navedeni projekt mogu kontaktirati sljedeću osobu u HNS-u: Ivona Hemen, stručna suradnica za odnose s javnošću i društveno-odgovorne projekte, ivona.hemen@hns.family

Kampovi nacionalnih manjina

Hrvatski nogometni savez podržava organizaciju nogometnih aktivnosti za djecu pripadnike nacionalnih manjina i romske populacije. Klubovi koji žele započeti projekte na ovom području te saznati više o uključivanju nacionalnih manjina i romske populacije u svoj rad mogu kontaktirati sljedeću osobu unutar HNS-a: Miroslav Marković, voditelj odjela sigurnosti, prevencije i integriteta, miroslav.markovic@hns.family



Obrazovanje trenerica

Hrvatski nogometni savez i Nogometna akademija HNS-a podržavaju te subvencioniraju obrazovanje nogometnih trenerica, a klubovi koji se žele informirati o potencijalnim mehanizmima podrške za obrazovanje trenerica mogu kontaktirati sljedeću osobu unutar HNS-a: Hrvoje Hrkač, stručnjak za sportske kriterije licenciranja i tajnik ženskih i futsalnih reprezentacija, hrvoje.hrkac@hns.family



Politika antirasizma i antidiskriminacije

Cilj: suzbijati i spriječiti sve vrste rasizma i diskriminacije na svim razinama nogometa te pružiti podršku svim pojedincima i/ili skupinama koje su žrtve diskriminacije ili rasizma

Opis područja: Klubove se potiče da uspostave politiku antirasizma i antidiskriminacije u kojoj će jasno izraziti koja se ponašanja smatraju diskriminirajućim i/ili rasističkim te u kojoj će opisati postupak ophođenja s potencijalnim epizodama rasizma te navesti predviđene kazne za rasizam i diskriminaciju. Klubove se također potiče da uspostave jasan proces kroz koji igrači, treneri, navijači i/ili drugi dionici mogu prijaviti rasizam i diskriminaciju te da provode preventivne projekte u svrhu suzbijanja rasizma i diskriminacije.

Početne preporuke: Klubovima, koji nemaju postojeće aktivnosti na području suzbijanja rasizma i diskriminacije, kao prvi koraci preporučaju se razvoj politike antirasizma i antidiskriminacije, uspostavljanje internog postupka putem kojeg igrači, treneri i drugi sudionici kluba mogu prijaviti rasizam i diskriminaciju te priključivanje postojećim preventivnim kampanjama Hrvatskog nogometnog saveza.





PRIMJERI AKTIVNOSTI

Antirasizam



Kampanja "Svi smo jedna obitelj"

Hrvatski nogometni savez proveo je preventivnu kampanju „Svi smo jedna obitelj“, kojoj je cilj prevencija rasizma i diskriminacije na hrvatskim stadionima te u kojoj su sudjelovali svi klubovi SuperSport HNL. Klubovi koji žele intenzivnije sudjelovati u budućim kampanjama mogu kontaktirati sljedeću osobu unutar HNS-a: Miroslav Marković, voditelj odjela sigurnosti, prevencije i integriteta, miroslav.markovic@hns.family



Suzbijanje diskriminacije na internetu

Hrvatski nogometni savez za vrijeme Svjetskog prvenstva u Kataru surađivao je s Fifom na implementaciji programskog rješenja koje pronalazi i uklanja rasističke, uvredljive i/ili diskriminirajuće komentare na društvenim mrežama. Klubovi, koji žele saznati više o navedenom rješenju, mogu kontaktirati sljedeću osobu unutar HNS-a: Tomislav Pacak, voditelj odjela komunikacija, tomislav.pacak@hns.family

POLITIKA ZAŠTITE I DOBROBITI DJECE I MLADIH

Cilj: štiti dobrobit djece i mladih u nogometu te učiniti nogomet sigurnim, zdravim i zabavnim iskustvom za svako dijete

Opis područja: Klubovi su dužni imenovati odgovornu osobu za zaštitu i dobrobit djece i mladih, razviti politiku zaštite i dobrobiti djece i mladih te provoditi aktivnosti za zaštitu djece i mladih pod svojom skrbi, poput uvođenja mjera sigurnijeg zapošljavanja, uvođenja kodeksa ponašanja za osobe koje rade s djecom i mladima te uvođenja procjena rizika prije putovanja.

Početne preporuke: Klubovima koji nemaju postojeće aktivnosti na području zaštite djece i mladih kao minimalne početne akcije preporučaju se uvođenje kodeksa ponašanja za osobe koje rade s djecom, upućivanje trenera i zaposlenika na tečajeve o zaštiti djece i mladih na Uefinoj platformi za zaštitu maloljetnika te informiranje svih osoba koje sudjeluju u aktivnostima kluba o imenu i kontakt informacijama odgovorne osobe za zaštitu djece kojoj odrasli i/ili djeca i mladi mogu prijaviti incidente.





PRIMJERI AKTIVNOSTI

Zaštita i dobrobit djece i mladih



Edukacija o zaštiti djece i mladih

Hrvatski nogometni savez radi na izradi strategije za zaštitu djece te edukacijama o uvođenju zaštite djece i mladih u nogometne organizacije, koji će biti dostupni svim klubovima tijekom 2026. godine. Klubovi koji su zainteresirani za dodatne informacije o zaštiti djece i mladih mogu se obratiti sljedećoj osobi unutar HNS-a: Ivona Hemen, stručna suradnica za odnose s javnošću i društveno-odgovorne projekte, ivona.hemen@hns.family



Projekt PINBALL

Hrvatski nogometni savez surađuje s nekoliko drugih europskih saveza na projektu PINBALL, čiji je cilj suzbijanje nasilja među vršnjacima u nogometu. Klubovi, koji su zainteresirani za suradnju na navedenom projektu, mogu se obratiti sljedećoj osobi unutar HNS-a: Helenna Hercigonja-Moulton, grassroots menadžerica, helenna.hercigonja.moulton@hns.family

POLITIKA DOSTUPNOSTI NOGOMETA ZA SVE

Cilj: osigurati dostupnost nogometa za sve osobe koje žele igrati nogomet, pratiti nogomet kao navijači i/ili raditi u nogometu kao zaposlenici i/ili volonteri, bez obzira na njihove potencijalne invaliditete i/ili poteškoće u razvoju

Opis područja: U sklopu svoje strategije društvene odgovornosti i održivosti okoliša, klubovi su dužni izraziti predanost prema povećanju dostupnosti nogometa za osobe s invaliditetom i/ili poteškoćama u razvoju. Klubove se poziva da uzmu u obzir dostupnost nogometa za navijače s invaliditetom, za osobe s invaliditetom koje žele igrati nogomet te za osobe s invaliditetom koje žele raditi ili volontirati u nogometu.

Početne preporuke: S obzirom na to da osobe s različitim vrstama invaliditeta i/ili poteškoća u razvoju imaju različite potrebe kada je riječ o njihovom uključivanju u nogomet, klubovima koji trenutačno nemaju program rada s osobama s invaliditetom i/ili poteškoćama u razvoju se preporuča da odrede nekoliko skupina osoba s invaliditetom i/ili poteškoćama u razvoju na koje se žele usredotočiti te uspostave nekoliko mjerljivih ciljeva koje žele ispuniti do kraja vremenskog razdoblja svoje strategije društvene odgovornosti i održivosti okoliša (npr. željeni broj osoba s invaliditetom i/ili poteškoćama u razvoju koje žele uključiti u svoje aktivnosti ili željeni postotak utakmica na kojima su dostupne usluge za navijače s invaliditetom).





PRIMJERI AKTIVNOSTI

Nogomet za sve



Special Power League

Hrvatski nogometni savez u suradnji s Akademijom zdravog življenja provodi projekt Special Power League, koji je namijenjen djeci s poteškoćama u razvoju. Klubovi, koji trenutačno nemaju ekipe za djecu s poteškoćama u razvoju te koji ne sudjeluju u navedenom projektu, mogu kontaktirati sljedeću osobu u HNS-u: Helenna Hercigonja-Moulton, grassroots menadžerica, helenna.hercigonja.moulton@hns.family

Audiodeskripcija

Hrvatski nogometni savez na utakmicama A reprezentacija i na finalu Hrvatskog nogometnog kupa gledateljima s poteškoćama u vidu te slijepim gledateljima omogućava praćenje utakmica na stadionu uz pomoć audio-deskripcije. Klubovi koji trenutačno ne nude uslugu audio-deskripcije na svojim stadionima, a žele uvesti navedenu uslugu, mogu kontaktirati sljedeću osobu u HNS-u: Ivona Hemen, stručna suradnica za odnose s javnošću i društveno-odgovorne projekte, ivona.hemen@hns.family



PRIMJERI AKTIVNOSTI

Nogomet za sve



Reprezentacija gluhih

Hrvatski nogometni savez surađuje s Hrvatskim sportskim savezom gluhih te podržava reprezentaciju osoba s poteškoćama u sluhu i gluhoćom, a klubovi koji su zainteresirani za suradnju s navedenom organizacijom mogu kontaktirati sljedeću osobu unutar HNS-a: Helenna Hercigonja-Moulton, grassroots menadžerica,

helenna.hercigonja.moulton@hns.family

Rad s djecom sa sindromom Down

Hrvatski nogometni savez surađuje s Hrvatskom zajednicom za Down sindrom na projektima koji pomažu djecu sa sindromom Down, a klubovi koji su zainteresirani za uspostavljanje suradnje s nekom od lokalnih podružnica navedene udruge mogu kontaktirati sljedeću osobu unutar HNS-a: Ivona Hemen, stručna suradnica za odnose s javnošću i društveno-odgovorne projekte, ivona.hemen.@hns.family

POLITIKA ZAŠTITE OKOLIŠA

Cilj: smanjiti negativan utjecaj nogometnih aktivnosti na okoliš te iskoristiti vidljivost i popularnost nogometa za promicanje brige za okoliš i pozitivnih ponašanja poput recikliranja, korištenja obnovljivih resursa te smanjenja potrošnje energije i štetnih materijala



Opis područja: Klubove se potiče na sastavljanje i objavu izjave o predanosti kluba prema zaštiti okoliša te na razvijanje projekata na području smanjenja svog negativnog učinka na okoliš u okviru svojih utakmica, događanja i putovanja te u okviru svog svakodnevnog rada i održavanja svojih objekata.



Početne preporuke: Klubovima, koji nemaju postojeće aktivnosti na području zaštite okoliša kao početni koraci, preporučaju se uvođenje mjere recikliranja hrane, opreme i jednokratnih plastičnih artikala u svojim organizacijama, zatim mjerenje potrošnje energije i vode, proizvodnje otpada te ekološkog učinka svojih putovanja za vrijeme nogometne sezone, s ciljem postupnog smanjivanja navedenih stavki.





PRIMJERI AKTIVNOSTI

Zaštita okoliša



Pregovori s partnerima

Hrvatski nogometni savez trenutačno razmatra potencijalne partnerske organizacije za aktivnosti na području zaštite okoliša, a klubovi koji žele saznati više o potencijalnoj suradnji s organizacijama koje se bave održivim razvojem i zaštitom okoliša mogu se javiti sljedećoj osobi unutar HNS-a: Ivona Hemen, stručna suradnica za odnose s javnošću i društveno-odgovorne projekte, ivona.hemen@hns.family

Pri izradi i pisanju strategije društvene odgovornosti i održivosti okoliša, klubovi mogu koristiti sljedeće stavke teksta:

1. Pozdravna riječ – Klubovi svoju strategiju mogu započeti kratkim uvodnim tekstom od strane predsjednika kluba ili nekog drugog člana uprave.

2. Uvod u strategiju – U uvodu klubovi mogu navesti teme koje su obuhvaćene strategijom, vremensko razdoblje na koje se strategija odnosi te osnovne informacije o klubu (npr. ukupni broj registriranih igrača, broj maloljetnih igrača, broj utakmica godišnje, itd.).

3. Opći ciljevi i misija – Popis općih ciljeva klubovi mogu složiti prema područjima koje Uefa nalaže kao obavezne dijelove strategije društvene odgovornosti i održivosti okoliša. Na primjer, opći ciljevi strategije društvene odgovornosti i održivosti okoliša mogu biti:

- Štititi ljudska prava te uključiti osobe iz svih društvenih skupina u nogomet
- Promicati toleranciju i raditi na suzbijanju diskriminacije i rasizma u nogometu
- Štititi djecu i mlade koji sudjeluju u aktivnostima kluba
- Učiniti nogomet dostupnim za osobe s invaliditetom ili poteškoćama u razvoju
- Raditi na zaštiti okoliša i smanjenju potencijalnog negativnog učinka aktivnosti kluba na okoliš

STAVKE STRATEGIJE



Jednakost i uključivost

Kratki opis širih/općih ciljeva za navedeno područje

– opći ciljevi za svako područje također mogu biti razvijeni prema sadržaju Uefine strategije i ovog dokumenta. Na primjer, ciljevi za područje o jednakosti i uključivosti mogu biti:

- Uključiti veći broj osoba iz marginaliziranih skupina u nogomet kao igrače, djelatnike i navijače
 - Kroz aktivnosti kluba promovirati toleranciju i otvorenost prema osobama svih društvenih skupina

Pregled postojećih aktivnosti – preporučamo da klubovi u sklopu svojih strategija navedu projekte koje potencijalno već provode u navedenom području

Mjerljivi ciljevi za vremensko razdoblje na koje se odnosi strategija

– Također preporučamo da klubovi za svako područje navedu nekoliko projekata koje žele provesti, odnosno ciljeva koje žele ispuniti tijekom vremenskog razdoblja svoje strategije društvene odgovornosti i održivosti okoliša. Na primjer, ciljevi za područje jednakosti i uključivosti mogu biti:

- Svake godine do kraja strateškog razdoblja putem društvenih mreža objaviti kampanju s igračima/igračicama prve momčadi/ekipe uoči Međunarodnog dana ljudskih prava
- Tijekom svake natjecateljske godine u strateškom razvoju donirati sredstva i/ili opremu jednoj organizaciji koja radi na integraciji romske populacije i na suzbijanju predrasuda prema Romima
- U sklopu projekta HNS-a za integraciju izbjeglica, uključiti djecu i mlade iz izbjegličke populacije u momčadi/ekipe kluba

STAVKE STRATEGIJE



Antirasizam i antidiskriminacija

Kratki opis širih/općih ciljeva za navedeno područje

- opći ciljevi za područje o suzbijanju rasizma i diskriminacije mogu biti:
- Uvesti (dodatne) mehanizme za prevenciju rasizma na nogometnim utakmicama
- Pružati podršku žrtvama rasizma i diskriminacije

Pregled postojećih aktivnosti

Mjerljivi ciljevi za vremensko razdoblje na koje se odnosi strategija – Primjeri mjerljivih ciljeva za područje o suzbijanju rasizma i diskriminacije koje možete koristiti u svojim strategijama društvene odgovornosti i održivosti okoliša su:

- Do kraja strateškog razdoblja uspostaviti postupak putem kojeg igrači, treneri i drugi djelatnici mogu prijaviti incidente rasizma i diskriminacije
- Do kraja strateškog razdoblja implementirati sustav za uklanjanje rasističkih, uvredljivih i/ili diskriminirajućih komentara na društvenim mrežama
- Do kraja strateškog razdoblja započeti i/ili sudjelovati u barem tri kampanje na području suzbijanja rasizma i diskriminacije

STAVKE STRATEGIJE



Zaštita i dobrobit djece i mladih

Kratki opis širih/općih ciljeva za navedeno područje

– opći ciljevi za područje zaštite i dobrobiti djece i mladih mogu biti:

- Omogućiti da sudjelovanje u nogometu bude sigurno i pozitivno iskustvo za svu djecu koja igraju nogomet i/ili na drugi način sudjeluju u nogometu u okvirima kluba
- Osigurati jasan postupak prijavljivanja incidenata u kojima je narušena sigurnost i/ili dobrobit maloljetnika te da su sve osobe koje sudjeluju u radu kluba informirane o navedenom postupku

Pregled postojećih aktivnosti

Mjerljivi ciljevi za vremensko razdoblje na koje se odnosi strategija – Primjeri mjerljivih ciljeva za područje o zaštiti i dobrobiti djece i mladih koje možete koristiti u svojim strategijama društvene odgovornosti i održivosti okoliša su:

- Do kraja strateškog razdoblja razviti, usvojiti i objaviti kodeks ponašanja za nogometne djelatnike koji rade s maloljetnicima
- Do kraja strateškog razdoblja osigurati da su svi djelatnici koji rade s maloljetnicima putem interneta završili prvi stupanj Uefinog besplatnog tečaja za zaštitu djece i mladih u nogometu
- Za vrijeme svake sezone održavati radionice o suzbijanju nasilja među vršnjacima za sve mlađe ekipe kluba

STAVKE STRATEGIJE



Nogomet za sve

Kratki opis širih/općih ciljeva za navedeno područje

– opći ciljevi za područje o povećanju dostupnosti nogometa za sve mogu biti:

- Povećati broj nogometnih aktivnosti i treninga koji su dostupni za osobe s invaliditetom ili poteškoćama u razvoju
- Učiniti objekte kluba te utakmice kluba dostupnije za navijače s invaliditetom ili poteškoćama u razvoju
- Povećati broj zaposlenika i volontera kluba s invaliditetom ili poteškoćama u razvoju

Pregled postojećih aktivnosti

Mjerljivi ciljevi za vremensko razdoblje na koje se odnosi strategija – Primjeri mjerljivih ciljeva za područje o dostupnosti nogometa koje možete koristiti u svojim strategijama društvene odgovornosti i održivosti okoliša su:

- Učiniti uslugu praćenja utakmica uz pomoć audio-deskripcije dostupnom na svim derbi utakmicama unutar sezone
- Do kraja strateškog razdoblja uspostaviti momčad za djecu sa sindromom Down i drugim sličnim poteškoćama u razvoju te osigurati dva treninga tjedno za ekipu djece s poteškoćama u razvoju
- Za vrijeme svake sezone donirati nogometnu opremu jednoj organizaciji koja podupire nogometaše s invaliditetom ili poteškoćama u razvoju
- Za vrijeme svake sezone uključiti barem pet osoba s invaliditetom ili poteškoćama u razvoju u program volontiranja u klubu

STAVKE STRATEGIJE



Zaštita okoliša

Kratki opis širih/općih ciljeva za navedeno područje

– opći ciljevi za područje o zaštiti okoliša mogu biti:

- Smanjiti negativan utjecaj aktivnosti kluba na okoliš kroz smanjenje korištenja neodrživih izvora energije te smanjenje potrošnje jednokratne plastike
- Promovirati pozitivna ponašanja poput recikliranja i korištenja obnovljivih izvora energije

Pregled postojećih aktivnosti

Mjerljivi ciljevi za vremensko razdoblje na koje se odnosi strategija – Primjeri mjerljivih ciljeva područja zaštite okoliša koje možete koristiti u svojim strategijama društvene odgovornosti i održivosti okoliša su:

- Za vrijeme svake natjecateljske godine provesti jednu kampanju na temu recikliranja ili smanjenja korištenja neodrživih izvora energije
- Uvesti razdvajanje otpada u sve objekte kluba
- Uspostaviti suradnju s prihvatilištima za beskućnike i/ili drugim organizacijama koje rade s osobama nižeg socioekonomskog statusa u sklopu koje klub može donirati neiskorištenu hranu iz klupske kuhinje
- Uspostaviti suradnju između kluba/klupskog ekonomata i organizacija koje se bave reciklažom tekstila kako bi klub mogao reciklirati sportsku opremu ili uspostaviti suradnju putem koje klub može donirati svu staru/neiskorištenu opremu osobama nižeg socio-ekonomskog statusa

STAVKE STRATEGIJE





KONTAKT INFORMACIJE

Ivona Hemen

ivona.hemen@hns.family

+385 99 6078 357

